

Mattilanniemi ennen Agoraa. Länsisuunnasta otetussa ilmakuvassa näkyy nykyisen Agoran paikalla sijainnut pysäköintialue.

Agora

– Puolivuosikymmen poikkitieteitä

Jyväskylän Mattilanniemeen elokuussa 2000 valmistuneelle Agoralle tulee kuluvana vuonna täyteen viisi vuotta. Tänä aikana se on onnistunut lunastamaan sille asetetun tavoitteen nousta kansainvälisesti tunnetuksi ihmislähtöisen tieteen keskuksesi. Agora on Jyväskylän yliopiston lippulaiva poikkitieteellisessä tutkimuksessa, mutta myös merkittävä yhteistyökumppani ympäristön IT-yrityksille sekä Jyväskylän kaupungille.

Kesällä 1997 yliopisto etsi uusia toimitiloja kolmelle käyttäjäryhmälle: Infotech Centeriä informaatioteknologian tarpeisiin, Psykocenteriä monialaisen ihmistutkimuksen tutkimusryhmille sekä uusia tiloja taloustieteille. Tuolloin jo aiemmin Mattilanniemeen sijoitetut laitokset kärsivät tilanpuutteesta, kasvaneet opiskelijamäärät tarvitsivat kipeästi lisää suuria, laadukkaita opetustiloja. Sittemmin taloustieteet erottuivat yhteisestä hankkeesta sijoittuen naapurirakennukseen. Hankkeeseen jäljelle jääneet Psykocenter ja Infotech Center muodostivat yhdessä ”Human Technology Center” -projektin.

Ihmislähtöiseen teknologiaan

Projektin tuloksena syntyneen Agoran kantavana visiona oli yhdistää ihmistieteet samantyyppiseen keskuksen kuin esimerkiksi biotieteissä oli jo tehty. Agorasta haluttiin muodostaa tutkimus- ja opiskeluyhteisö, jossa ihmistieteet, teknologia sekä liike-elämä kohtaisivat tarjoten mahdollisimman hedelmällisen maaperän uusille ajatuksille. Näin voitaisiin kehittää aidosti ihmisläheistä teknologiaa, vahvaa eri alojen ihmistutkimusta hyödyntäen.

Alusta alkaen yhteistyö lähiseudun liike-elämän sekä Jyväskylän kaupungin kanssa ovat sekä mahdollistaneet projektin, että osoittautuneet kaikille osapuolille hedelmälliseksi.

Työmaamontusta dynaamiseksi keskuksiksi

Rakennusprojekti eteni käynnistyttyään joutuisasti. Huippumoderni rakennuskompleksi nousi Mattilanniemen kampusalueen jatkoksi vain 15 kuukaudessa.

Hankkeen nopeasta etenemisestä on erityisesti kiittäminen yliopistoprojektiksi poikkeuksellista rahoitusjärjestelyä. Agora oli ensimmäinen julkinen yksityisrahoitushanke.

Hanketta haluttiin nopeuttaa, sillä yli puolen vuosikymmenen odottelu nopeasti kehittyvällä tieteenalalla katsottiin olevan liian pitkä aika. Perinteisesti vastavaan projektiin piirustuspöydältä avajaisiin olisi kulunut keskimäärin seitsemän vuotta. Ilman poikkeuksellista rahoitusjärjestelyään, voisivat Agoran avajaiset olla vasta tänä vuonna!

Valmiit, ajan vaatimukset hyvin täyttävät tilat ovat myös erittäin edustavat. Lisäksi niiden suunnittelussa otettiin huomioon keskuksen muuttuva luonne. Helposti muovautuvat tilat antavat rakennukselle sen tarvitsemää liikkumatilaa pitkälle tulevaisuuteen. Syntyneitä rakennusta voidaankin hyvällä syyllä kutsua todelliseksi älytaloksi, jo pelkästään modernin talotekniikkansa puolesta.

Poikkitieteellinen kaos – vuoropuhelun verkosto

Ongelmiltakaan uusi keskus ei ole välttynyt. Erityisesti alkuaikoina jouduttiin huomaamaan ettei poikkitieteellisyden edellytys, eri tieteiden välinen vuoropuhelu, synny ainoastaan yhteisten tilojen myötä. Yhteistyön tarpeisiin vastattiin perustamalla 2002 monitieteinen Agora Center jolla on yliopistossa erillislaitoksen status. Uuden laitoksen tehtävänä on poikkitieteellisyden sekä yliopiston ulkoisen yhteistyön edistäminen.

Eri alojen välisen yhteistyön ja keskuksen dynaamisen luonteen mahdollistaa Agoran verkostomainen organisaatio, joka antaa sen toimijoille vapaan liikkumatilan. Perinteiseen hierarkiseen organisaatiomalliin verrattuna verkostomaisen organisaation ehdoton etu on sen tarjoamat rajattomat yhteistyömahdollisuudet.

Saman katon alla

Nykyisin Agorassa toimii PsykoCenter, johon kuuluvat Suomen Akatemian nimeämä ”Ihmisen kehitys ja sen riskitekijät” -huippututkimusyksikkö sekä pa-

risenkymmentä muuta eri alojen tutkimusryhmää yliopistosta. Tutkimusryhmiä yhdistävät ihmisen elämänkaaren tutkimus ja ihmislähtöisen teknologian monitieteinen kehittäminen. Tietotekniikan ja tietojenkäsittelytieteen laitoksiin, sekä Tietotekniikan tutkimusinstituuttiin jakautunut informaatioteknologian tiedekunta on maamme vanhin ja monipuolisin. Lisäksi Agorassa toimii joukko IT-alan yrityksiä. Edellä mainittujen yhteistyötä kokoavana ytimenä toimii Agora Center.

Jännittävä tulevaisuus

Tulevaisuuden haasteina kehittämispäällikkö Päivi Fadjukoff näkee mm. kansainvälistymisen lisäämisen edelleen arkitasolla, esimerkiksi kansainvälisen tutkijavaihdon kasvattamisen myötä. Ongelmana on perinteinen tutkimusrahoitus joka on sitoutunut tieteenala kohtaiseen traditioon. Lyhytaikaisen projektirahoituksen myötä tutkijat käyttävät paljon työaika hakemusten ja raporttien laadintaan.

– Haasteena on keksiä keinoja panostaa monitieteelliseen perustutkimukseen.

Agoran toiminnan aikana poikkitieteellisyden ja vaikuttavuuden haasteet ovat nousseet yhä ajankohtaisemmiksi.

– Huippuosaajan asemaa ei ole mahdollista saavuttaa panostamalla ainoastaan teknologiseen osaamiseen. Tarvitaan eri alojen yhteistyötä erityisesti yhteiskunnan, ihmisen ja teknologian rajapinnassa.

Tulevaisuudessa tieteenalojen, yritysmaailman ja yhteiskunnan välisen yhteistyön tarve tuskin tulee vähentymään.

Teksti: PASI NEVALAINEN

Agora nykyasussaan.

Agoran suunnitellut arkkitehti Arto Sipinen halusi aulatilaa paljon ikkunapintaa, jolloin Jyväsjärven rantamaisema näkyisi rakennuksen läpi. Näin luodaan vaikutelma, että aulassa seisovat ihmiset olisivat ulkona. Aulatilat ovat suomalaista graniittia, suurempien auditorioiden puuosat koivua. Aulatilojen kalustus on Sipisen käsialaa, muuten yleistilojen kalustusta hallitsee Alvar Aalto. Aulatilien reliefi ”Sula vesi” on kuvaveistäjä Kari Huhtamon käsialaa. Kahden ja puolen metrin korkuinen veistos kuvaa sulavaa kevätjätää ja virtavaa vettä.

